IL-KUMMISSJONI
EWROPEA

Brussell, 6.7.2020
COM(2020) 286 final

# RAPPORT TAL-KUMMISSJONI LILL-KUNSILL

## dwar l-implimentazzjoni tal-assistenza finanzjarja provduta lill-Pajjiżi u Territorji Extra-Ewropej taħt il-11-il Fond Ewropew għall-Iżvilupp fl-2019

## Introduzzjoni

Id-Deċiżjoni dwar l-Assoċjazzjoni Extra-Ewropea[1] (Overseas Association Decision – OAD) tistabbilixxi l-qafas legali għar-relazzjonijiet bejn il-Pajjiżi u Territorji Extra-Ewropej[2] (PTEE), l-Istati Membri li għandhom rabtiet magħhom, u l-Unjoni Ewropea. Skont it-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE)[3], l-iskop tad-Deċiżjoni dwar l-Assoċjazzjoni Extra-Ewropea huwa li ssostni l-iżvilupp sostenibbli tal-PTEE u tippromwovi l-valuri tal-Unjoni fil-bqija tad-dinja.

Is-sostenn finanzjarju lill-PTEE jipprovdih primarjament il-Fond Ewropew għall-Iżvilupp (FEŻ), b'ammont ta' EUR 364,5 miljun allokati fil-qafas tal-11-il FEŻ għall-perjodu ta' programmazzjoni 2014-2020[4].

F'konformità mal-Artikolu 91 tal-OAD, dan ir-rapport jenfasizza l-progress miksub fl-implimentazzjoni tar-riżorsi tal-11-il FEŻ għall-PTEE għas-sena 2019.

## Ir-Riżorsi Finanzjarj fil-qafas tal-11-il FEŻ-PTEE

Ir-riżorsi tal-11-il FEŻ disponibbli għall-PTEE jinqasmu fl-allokazzjonijiet li ġejjin, abbażi tal-Anness 2 tad-Deċiżjoni dwar l-Assoċjazzjoni Extra-Ewropea għall-perjodu 2014-2020:

- EUR 229.5 miljun għall-allokazzjonijiet territorjali (bilaterali);
- EUR 100 miljun għall-kooperazzjoni reġjonali u "PTEE kollha";
- EUR 21.5 miljun biex tiġi ffinanzjata l-assistenza umanitarja u ta' emerġenza;
- EUR 5 miljun għall-iffinanzjar tas-sussidji fuq l-imgħax u tal-għajnuna teknika marbuta mal-Faċilità ta' Investiment tal-PTEE;
- EUR 8.5 miljun għal studji u assistenza teknika.

[1]Id-Deċiżjoni tal-Kunsill 2013/755/UE dwar l-assoċjazzjoni tal-pajjiżi u t-territorji extra-Ewropej mal-Unjoni Ewropea.

[2]Sal-31 ta' Jannar 2020, il-PTEE tal-UE kienu marbuta ma' erba' Stati Membri tal-UE: id-Danimarka, Franza, ir-Renju Unit u n-Netherlands. Il-25 PTEE tal-UE kienu: Anguilla, Aruba, Bermuda, Bonaire, it-Territorju Antartiku Brittaniku, it-Territorju Brittaniku tal-Oċean Indjan, il-Gżejjer Verġni Brittaniċi, il-Gżejjer Cayman, Curaçao, il-Gżejjer Falkland, il-Polineżja Franċiża, it-Territorji Franċiżi tan-Nofsinhar u tal-Antartika, Greenland, Montserrat, New Caledonia, il-Gżejjer Pitcairn, Saba, Sant' Elena u d-Dipendenzi, Saint Martin, Saint Pierre u Miquelon, Saint Barthélemy, il-Georgia tan-Nofsinhar u l-Gżejjer Sandwich tan-Nofsinhar, il-Gżejjer Turks u Caicos u Wallis u Futuna.
Wara l-ħruġ tar-Renju Unit fil-31 ta' Jannar 2020, fadal 13-il PTEE tal-UE: Greenland (DK), il-Polineżja Franċiża (FR), it-Territorji Franċiżi tan-Nofsinhar u tal-Antartika (FR), New Caledonia u d-Dipendenzi (FR), Saint Barthélemy (FR), Saint Pierre u Miquelon (FR), il-Gżejjer Wallis u Futuna (FR), Aruba (NL), Bonaire (NL), Curaçao (NL), Saba (NL), Sint Eustatius (NL), Sint Maarten (NL).

[3]Ir-Raba' Parti tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, (C 326/47 tas-26.10.2012).

[4]L210/1 tas-6.8.2013 - il-Ftehim Intern bejn ir-Rappreżentanti tal-Gvernijiet tal-Istati Membri tal-Unjoni Ewropea, imlaqqgħin fil-Kunsill, dwar l-iffinanzjar tal-għajnuna mill-Unjoni Ewropea fil-Qafas Finanzjarju Pluriennali għall-perjodu mill-2014 sal-2020, skont il-Ftehim ta' Sħubija AKP-UE, u dwar l-allokazzjoni ta' assistenza finanzjarja għall-Pajjiżi u t-Territorji extra-Ewropej li għalihom tapplika r-Raba' Parti tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea.

**Sittax-il PTEE huma kkunsidrati eliġibbli għal allokazzjoni territorjali taħt il-11-il FEŻ**, kif definit fil-kriterji stabbiliti fid-Deċiżjoni. Għandu jiġi nnotat li Greenland hija ffinanzjata direttament mill-baġit ġenerali tal-Unjoni abbażi tad-"Deċiżjoni ta' Greenland"[5].

**It-tliet programmi reġjonali** għandhom l-għan li jrawmu kooperazzjoni fost il-PTEE tal-istess reġjun li jikkondividu sfidi u prijoritajiet simili. L-azzjonijiet iffinanzjati fil-qafas tal-allokazzjoni reġjonali jservu ta' appoġġ għall-elaborazzjoni u għall-implimentazzjoni tal-programmi u tal-proġetti reġjonali komprensivi biex jiġu indirizzati dawn l-isfidi. Huwa mħeġġeġ li jsiru sħubijiet ma' sorsi oħrajn ta' finanzjament, inklużi strumenti finanzjarji oħrajn tal-Unjoni Ewropea, permezz ta' kooperazzjoni mal-pajjiżi ġirien tal-Afrika, il-Karibew u tal-Paċifiku (AKP) u/jew pajjiżi terzi, kif ukoll mar-Reġjuni Ultraperiferiċi tal-UE.

Apparti l-programmi territorjali u reġjonali, **il-programm tematiku**, l-uniku programm li jinkorpora l-"PTEE kollha" skont il-11-il FEŻ, se jrawwem il-kooperazzjoni bejn il-PTEE.

## Il-proċess ta' programmazzjoni għall-11-il FEŻ-PTEE

Il-Parti Erbgħa tad-Deċiżjoni dwar l-Assoċjazzjoni Barranija tistabbilixxi **proċess ta' programmazzjoni, li huwa speċifiku għall-PTEE**. Kuntrarjament għall-Istati AKP, il-programmazzjoni mhix ibbażata fuq il-programmi indikattivi nazzjonali iżda hija organizzata fuq proċess bi stadju wieħed, it-tfassil ta' Dokument ta' Programmazzjoni, li għandu żewġ komponenti: a) l-istrateġija ta' rispons tal-UE (il-Parti A) u, b) id-Dokument ta' Azzjoni (il-Parti B). Tittieħed biss Deċiżjoni formali waħda tal-Kummissjoni biex ikun approvat kull Dokument ta' Programmazzjoni tal-PTEE, li tkopri kemm l-orjentazzjonijiet strateġiċi kif ukoll it-tfassil dettaljat tal-programm.

**L-appoġġ baġitarju** huwa l-modalità ta' implimentazzjoni preferita għall-allokazzjonijiet territorjali fil-PTEE (sal-lum 13 mis-16-il PTEE li jibbenefikaw mill-FEŻ). Dan jirrappreżenta devjazzjoni pożittiva mill-modalità tal-proġett li kienet tintuża qabel f'diversi PTEE. Appoġġ baġitarju joffri mod effiċjenti ta' kif jiġu indirizzati l-isfidi transversali, fit-tul u strutturali u kif jinżamm djalogu ta' politika kostruttiv.

**Il-PTEE jibqgħu primarjament responsabbli biex jistabbilixxu d-Dokumenti ta' Programmazzjoni**, inklużi l-prijoritajiet li fuqhom jiġu bbażati l-istrateġiji tagħhom u li jiżguraw il-konsultazzjoni lokali meħtieġa. Wara talba mill-PTEE, saret disponibbli assistenza teknika biex takkumpanja lill-PTEE fil-proċess ta' programmazzjoni, f'konformità mal-Artikolu 81 tal-OAD.

## Is-sitwazzjoni fl-2019

### a) L-implimentazzjoni territorjali tal-11-il FEŻ

Bis-saħħa tal-impenn komuni mill-partijiet kollha kkonċernati, fl-2019 sar progress fil-programmazzjoni tal-11-il FEŻ permezz ta' koordinazzjoni u djalogu aħjar. Bl-adozzjoni tad-Dokumenti ta' Programmazzjoni għal Aruba u Bonaire fl-2019, **14 minn 16-il PTEE b'allokazzjoni**

[5]Id-Deċiżjoni tal-Kunsill 2014/137/UE dwar ir-relazzjonijiet bejn l-Unjoni Ewropea min-naħa l-waħda, u Greenland u r-Renju tad-Danimarka min-naħa l-oħra, talloka EUR 217,8 miljun għall-perjodu 2014-2020 għall-kooperazzjoni bejn l-Unjoni u Greenland f'qasam ta' interess reċiproku.

**tal-FEŻ issa ffinalizzaw l-ipprogrammar tagħhom**[6]. F'termini ta' appoġġ finanzjarju effettiv, matul l-2019, EUR 40.7 miljun tħallsu taħt il-11-il FEŻ għall-PTEE (ara l-Anness I). Għal Curaçao (EUR 16.95 miljun) u Sint Maarten (EUR 7 miljun), il-proċess ta' programmazzjoni kien għadu għaddej matul l-2019, b'data ta' adozzjoni ppjanata fl-2020.

Rigward l-implimentazzjoni matul l-2019:

Ir-reġjun tal-Karibew:

- Fis-settur tal-**edukazzjoni**, il-programm ta' appoġġ baġitarju għal **Anguilla** appoġġa l-approvazzjoni ta' pjan ta' finanzjament sostenibbli għas-settur, it-tlestija ta' qafas ta' kwalifiki nazzjonali u l-istabbiliment ta' sitt pjanijiet individwali għall-iżvilupp tal-iskejjel (il-ħlas tat-tielet porzjon fiss (EUR 2.45 miljun), kif ukoll l-ewwel u t-tieni porzjon varjabbli (EUR 0.75 + 1.05 miljun). Barra minn hekk, fi Frar 2019, **Aruba** adottat id-Dokument ta' Programmar tagħha (EUR 13.05 miljun) għal programm dwar l-edukazzjoni li għandu l-għan li jżid il-ħiliet tekniċi għal żvilupp sostenibbli innovattiv. **Turks u Caicos** komplew l-introduzzjoni tal-programm tagħhom li għandu l-għan li jżid l-adattament tal-edukazzjoni teknika u vokazzjonali u t-taħriġ għall-ħtiġijiet tas-suq tax-xogħol.

- Il-progress kien ukoll notevoli fuq it-**tkabbir sostenibbli** permezz tal-programm ta' appoġġ baġitarju li għaddej għal **Montserrat** bl-iżborż tat-tieni porzjon fiss: (EUR 2 miljuni) u l-ewwel porzjon varjabbli (EUR 2 miljuni). Dan il-programm ta' appoġġ baġitarju jrawwem l-iżvilupp f'oqsma bħall-enerġija rinnovabbli u t-turiżmu.

- L-**appoġġ ġdid tal-baġit għaż-żgħażagħ ta' Bonaire tnieda**, wara l-adozzjoni tad-Dokument ta' Programmar tal-11-il FEŻ (EUR 3.95 miljun). Dan se jikkontribwixxi biex iż-żgħażagħ isiru aktar b'saħħithom, aktar impjegabbli u jkollhom standards tal-għajxien imtejba.

- Għall-**Gżejjer Verġni Brittaniċi**, EUR 2 miljuni ġew allokati taħt il-pakkett B[7] għal assistenza ta' wara l-emerġenza fis-segwitu tal-uragani tal-2017 li kellhom impatt fuq il-PTEE tal-Karibew, biex tiżdied ir-**reżiljenza** tagħhom.

Ir-reġjun tal-Paċifiku

- Fir-rigward tat-**turiżmu** sostenibbli, il-**Polineżja Franċiża** għamlet progress fil-politika settorjali tagħha, billi segwiet l-implimentazzjoni tal-istrateġija tat-turiżmu sostenibbli tagħha, u ppermettiet l-iżborż tat-tieni segment fiss (EUR 7.4 miljun). **Pitcairn** kompliet ukoll it-tnedija tal-Pjan ta' Żvilupp Strateġiku tagħha billi ppromwoviet it-turiżmu u bbenefikat mill-ewwel pagament parzjali ta' EUR 1 miljun. Tnieda servizz ġdid ta' tbaħħir u l-għadd ta' passiġġieri wera żieda sinifikanti.

- Fis-**settur tal-impjiegi**, **New Caledonia** kompliet bl-isforzi tagħha fit-twessigħ tal-aċċess għal programmi ta' taħriġ u ż-żieda fir-rati ta' impjieg u taħriġ tagħha. Il-

[6] Il-programmi territorjali għal Aruba (EUR 13,05 miljun) u Bonaire (EUR 3,95 miljun) ġew adottati fi Frar 2019.

[7] B'din l-allokazzjoni, il-bilanċ tal-pakkett B (b'dotazzjoni inizjali ta' EUR 21.5 miljun skont l-Anness II tad-Deċiżjoni ta' Assoċjazzjoni tal-2013) huwa ta' EUR 6.45 miljun fi tmiem l-2019.

partijiet ta' pagament previsti għall-2018 (it-tieni porzjon fiss EUR 4 miljun + l-ewwel porzjon varjabbli ta' EUR 2 miljun) tħallsu fil-bidu tal-2019. Barra minn hekk, it-tielet somma fissa (EUR 5 miljuni) u t-tieni porzjon varjabbli (EUR 3 miljuni) tħallsu fi tmiem l-2019.

- Dwar l-**iżvilupp diġitali**, **Wallis u Futuna** baqgħu għaddejjin bl-implimentazzjoni tal-istrateġija diġitali tagħhom u fl-użu tas-servizzi marbuta mal-kejbil tal-broadband Tui-Samoa[8], it-twassil ta' konnettività tal-broadband b'veloċità għolja.

PTEE oħrajn:

- Il-**Gżejjer Falkland** jibbenefikaw minn programm ta' **konnettività** taħt il-11 FEŻ. Fl-2019, sar progress sodisfaċenti fl-implimentazzjoni tal-Pjan tal-Infrastruttura Nazzjonali tagħhom u fir-riabilitazzjoni tal-inġenji tal-ajru. It-tieni pagament parzjali ġie żborżat (EUR 1 miljun) kif ukoll l-ewwel pagament varjabbli (EUR 0.75 miljun). **Saint Helena**, li tibbenefika wkoll mill-programm ta' konnettività taħt il-11-il FEŻ, uriet progress sinifikanti fl-implimentazzjoni tal-istrateġija diġitali tagħha matul l-2019.

- Fir-rigward tat-**turiżmu**, il-programm ta' appoġġ baġitarju f' **Saint-Pierre et Miquelon** tlesta fl-2019 bl-għoti tar-raba' pagament parzjali (EUR 3.25 miljun) u t-tieni porzjon varjabbli (EUR 3.25 miljun). Il-progress fis-setturi tat-turiżmu u tat-trasport marittimu jidher ċar, permezz ta' żieda importanti fil-kapaċità ta' akkomodazzjoni u t-tisħiħ tas-servizz marittimu bejn Saint-Pierre, Miquelon u Terre Neuve, il-Kanada.

Ġeneralment u matul is-sena kollha, il-programmi ta' appoġġ baġitarju wasslu għal djalogi regolari ma' PTEE sħab dwar is-sitwazzjoni makroekonomika, il-ġestjoni finanzjarja pubblika u l-politiki settorjali.

Matul is-sena 2019 kien hemm il-mobilizzazzjoni tal-**Assistenza Teknika** (AT) biex tappoġġja lill-Uffiċjali Awtorizzanti Territorjali u Reġjonali fil-proċess ta' programmazzjoni. Fi tmiem l-2019, ġew żburżati kuntratti jew studji ta' AT biex jgħinu jiġu definiti l-istrateġiji ta' programmar, settorjali tal-PTEE jew biex jistabbilixxu l-eliġibbiltà tal-PTEE għall-appoġġ baġitarju għal ammont totali ta' EUR 1,592,672,72 taħt il-Faċilitajiet ta' Kooperazzjoni Teknika II u III tal-11-il FEŻ.

### b) Il-kooperazzjoni reġjonali taħt il-11-il FEŻ

Fl-2019, inkiseb progress sinifikanti dwar il-Programmi Reġjonali tal-PTEE tal-11-il FEŻ:

- Għall-**Paċifiku**, il-Programm Reġjonali "PROTEGE" (*Projet régional océanien des territoires pour la gestion durable des écosystème*s - EUR 36 miljun), jappoġġja żvilupp sostenibbli u reżiljenti fir-reġjun billi jipproteġi l-bijodiversità u r-riżorsi naturali rinnovabbli. Huwa jibni fuq il-programm reġjonali tal-10-il FEŻ "INTEGRE" (*Initiative des territoires pour la gestion régionale de l'environnement*, EUR 12-il

[8]Il-kejbil ta' taħt il-baħar Tui-Samoa jgħaddi bejn Apia, Samoa u Suva, Fiġi, bi stazzjonijiet f'Savai'i, Savusavu u Wallis u Futuna.

miljun), li appoġġa ġestjoni integrata tal-kosta u saħħaħ il-kooperazzjoni reġjonali dwar l-iżvilupp sostenibbli. L-ewwel żborż (EUR 6.8 miljun) seħħ f'Diċembru 2018. Fl-2019, ġie reklutat tim u ġew definiti 4 prijoritajiet ta' ħidma (agrikoltura, sajd, ilma u speċijiet invażivi), u l-ewwel kumitat ta' tmexxija sar f'Lulju 2019.

- Fil-**Karibew**, il-Programm Reġjonali "Resembid" (*Resilience, Sustainable Energy and Marine Biodiversity Regional Programme*, EUR 40 miljun) għandu l-għan li jsaħħaħ l-iżvilupp ekonomiku ambjentalment sostenibbli billi jiffoka fuq ir-reżiljenza, l-enerġija sostenibbli u l-bijodiversità tal-baħar. L-objettiv huwa li tiġi aġġornata l-infrastruttura skaduta u li tiżdied l-effiċjenza enerġetika tagħha, jittejbu l-protezzjoni u l-ġestjoni sostenibbli tal-bijodiversità tal-baħar u tiżdied ir-reżiljenza għal avvenimenti naturali estremi u rikorrenti. Fl-2019 ġew żburżati EUR 3.62 miljun.

- Il-Programm Reġjonali tal-**Oċean Indjan** (*Programme Régional d'appui dans le secteur de l'observation, de la gestion et de la prédes écosystèmes terrestres et marins*; EUR 4 miljun) għandu l-għan li jtejjeb is-sorveljanza u l-osservazzjoni tal-ekosistemi terrestri u tal-baħar fl-Artijiet Franċiżi tan-Nofsinhar u tal-Antartiku, ir-restawr tal-ekosistemi u t-tisħiħ tal-mekkaniżmi ta' prevenzjoni tal-impatt. Il-Ftehim ta' Delega ma' "Agence Française de Développement" ġie ffirmat f'Lulju 2019 u ġew żborżati EUR 1.4 miljun.

- Fir-rigward tal-**programm tematiku tal-PTEE kollha tal-11-il FEŻ** (EUR 17.8 miljun), id-Dokument ta' Programmar ġie adottat f'Marzu 2019. Dan il-programm jiffoka fuq l-użu sostenibbli tar-riżorsi naturali, bl-enerġija sostenibbli u t-tibdil fil-klima — inkluż it-tnaqqis tar-riskju ta' diżastri — definiti bħala subkomponenti. L-iffirmar tal-kuntratt mal-aġenzija ta' implimentazzjoni magħżula huwa ppjanat għall-2020.

Fl-aħħar nett, fl-2019, l-UE appoġġat **l-Assoċjazzjoni tal-Pajjiżi u t-Territorji Extra-Ewropej (OCTA) permezz ta' għotja operattiva** (EUR 550,000). Dan ippermetta lill-Assoċjazzjoni li jkollha kapaċità aħjar biex twettaq il-mandat tagħha, partikolarment biex tikkoordina lis-sħab tal-PTEE biex jiffaċilitaw id-djalogu mal-UE, jippromwovu s-sħubija, u jappoġġaw ix-xogħol kollettiv tal-membri f'diversi oqsma ta' interess reċiproku fl-Assoċjazzjoni UE-PTEE.

### c) Djalogu Istituzzjonali

Hemm tliet każijiet ta' djalogu li ġew definiti fl-Assoċjazzjoni:

Il-Forum PTEE-UE

Is-**17-il Forum bejn l-UE u l-PTEE sar f'Marzu 2019 fil-Polineżja Franċiża**, b'rappreżentanti ta' livell għoli tal-PTEE u tal-Istati Membri u fil-preżenza tal-Kummissarju Ewropew għall-Kooperazzjoni u l-Iżvilupp Internazzjonali, Neven Mimica, il-President tal-Forum.

Fil-**konklużjonijiet tas-17-il Forum PTEE-UE**, l-UE, il-PTEE u l-Istati Membri li magħhom huma marbuta l-PTEE, irrikonoxxew li l-2019 kienet punt deċiżiv għall-futur tar-relazzjonijiet PTEE-UE, bin-negozjati tal-OAD il-ġdid, il-Qafas Finanzjarju Pluriennali 2021–2027 tal-UE, il-proċess tal-Brexit u l-qafas ta' wara Cotonou.

Fil-marġini tal-Forum, **saru laqgħat trilaterali fil-livell politiku** (fl-1 ta' Marzu 2019) bejn ir-rappreżentanti tal-Istati Membri li magħhom huma marbuta l-PTEE (li kienu jinkludu l-parteċipazzjoni tal-Ministru Franċiż għall-Esteru), il-Kapijiet ta' Delegazzjoni tal-PTEE, u l-Kummissarju, u kienu opportunitajiet utli biex tiġi diskussa s-Sħubija PTEE-UE ta' wara l-2020. Saret ukoll **sessjoni ta' ħidma** teknika dwar **"Żvilupp sostenibbli permezz ta' kooperazzjoni reġjonali"**. Din kienet opportunità tajba biex jiġi diskuss ir-rwol li l-OCTs jistgħu jaqdu fit-tisħiħ tal-kooperazzjoni reġjonali fil-viċinat tagħhom.

Konsultazzjonijiet trilaterali (laqgħat bejn tliet partijiet)

**Fl-2019, ġew organizzati tliet laqgħat tripartiti bejn il-Kummissjoni (il-President), ir-rappreżentanti tal-PTEE u l-Istati Membri li magħhom huma marbuta**, fi Brussell (f'April, Lulju, Ottubru), li offrew pjattaforma għad-djalogu biex tiġi skambjata informazzjoni rilevanti, issir riflessjoni fuq suġġetti prijoritarji ta' interess komuni, u jiġi mmonitorjat il-progress fl-implimentazzjoni tad-Deċiżjoni ta' assoċjazzjoni.

Grupp ta' Ħidma ta' Sħubija

F'Lulju 2019 sar Grupp ta' Ħidma ta' Sħubija dwar **l-Ambjent, it-tibdil fil-klima u l-enerġija sostenibbli**, b'mod partikolari biex tiġi skambjata informazzjoni dwar id-diversi aspetti relatati mal-politiki u l-inizjattivi tal-UE dwar l-Oċeani, u l-Programmi Best u LIFE.
Minbarra l-qafas istituzzjonali u l-każijiet ta' djalogu, fl-2019, **ġew organizzati tliet avvenimenti mill-OCTA, bl-appoġġ tal-Kummissjoni**. F'Ottubru, fi Brussell saret **Konferenza** intitolata "Mill-Poli sat-Tropiċi, il-Pajsaġġ blu tal-PTEE" fi Brussell u rriżultat fl-iffirmar ta' "**Dikjarazzjoni dwar l-Oċean mill-PTEE**", li tenfasizza l-impenn tagħhom li jippreservaw l-Oċeani u li jistimulaw il-valuri soċjali u ekonomiċi tagħhom. F'Diċembru 2019 **ġiet organizzata sessjoni ta' ħidma dwar l-enerġija sostenibbli**. Din ippermettiet diskussjonijiet bejn esperti tekniċi tal-enerġija mill-PTEE u l-Kummissjoni dwar dan is-suġġett ta' interess komuni. Il-PTEE ppreżentaw il-progress miksub fl-implimentazzjoni tal-Pjan Direzzjonali għall-Enerġija tagħhom iffirmat fl-2015. Fl-aħħar nett, ġie organizzata **Sessjoni ta' ħidma dwar il-programmi tal-UE** mill-PTEE f'Diċembru 2019, biex tiġi kondiviża l-informazzjoni dwar il-programmi u l-opportunitajiet ta' finanzjament tal-UE għall-PTEE.

### d) Il-Bank Ewropew tal-Investiment

L-OAD tipprovdi assistenza finanzjarja lill-PTEE permezz ta' mekkaniżmi finanzjarji ġestiti mill-Bank Ewropew tal-Investiment (BEI) matul il-perjodu 2014-2020, taħt it-tielet Protokoll Finanzjarju: il-Faċilità ta' Investiment tal-PTEE (id-dotazzjoni kurrenti: EUR 48.5 miljun), il-finanzjament għas-sussidji tar-rata tal-imgħax u l-assistenza teknika (EUR 5 miljuni) u r-Riżorsi Proprji tal-BEI (sa EUR 100 miljun).

Taħt il-Faċilità ta' Investiment għall-PTEE tal-BEI, ġiet iffirmata operazzjoni ġdida f'Lulju 2019 għal New-Caledonia (EUR 24 miljun) biex tiffinanzja self minn intrapriżi li jinsabu f'żoni remoti u intrapriżi żgħar ħafna. Operazzjonijiet oħra għadhom għaddejjin, b'total ta' EUR 85.39 miljun fi tmiem l-2019. Din is-somma taqbeż id-dotazzjoni kapitali inizjali minħabba li l-fond huwa rotanti u xi rimborżi ġew mislufa mill-ġdid.

Rigward il-pakkett għas-**sussidji tar-rati tal-imgħax u l-assistenza teknika**, fl-2019 il-BEI iffirma EUR 4.25 miljun għall-operazzjoni L-Ajruport ta' Sint Maarten (ara hawn taħt).

Taħt il-**pakkett ta' Riżorsi Proprji tal-BEI għall-PTEE**, il-BEI iffirma EUR 44.3 miljun għar-rikostruzzjoni ta' wara l-uragan tal-ajruport f'Sint Maarten f'Diċembru 2019.

Rigward il-bqija tal-fondi, qed jiġu mmonitorjati l-pipelines bl-objettiv li sal-aħħar tal-2020 isir użu sħiħ mill-fondi disponibbli.

## Ħarsa 'l quddiem

Is-sena 2020 se tkun mument deċiżiv għall-futur tar-relazzjonijiet bejn il-PTEE u l-UE, bil-finalizzazzjoni mistennija tan-negozjati tal-proposta għal deċiżjoni ta' assoċjazzjoni ġdida, inkluża Greenland, marbuta mal-Qafas Finanzjarju Pluriennali 2021-2027 tal-UE. Se tkun ukoll sena kruċjali għan-negozjati tal-qafas ta' wara Cotonou u l-Istrument ta' Viċinat, ta' Kooperazzjoni għall-Iżvilupp u ta' Kooperazzjoni Internazzjonali. L-2020 se tkun ukoll ikkaratterizzata mill-ħruġ tar-Renju Unit mill-UE, li se jaffettwa lill-grupp tal-PTEE.

F'dan il-kuntest djalogu msaħħaħ mal-PTEE se jkun ta' importanza partikolari. Il-proċess se jkun mirfud minn sostenn kontinwu lill-Assoċjazzjoni tal-PTEE kif ukoll lill-PTEE permezz tal-Faċilità tal-Kooperazzjoni Teknika.
Fl-aħħar nett, il-progress fl-ipprogrammar għaż-żewġ programmi territorjali li fadal imsemmija hawn fuq se jkun essenzjali sabiex tiġi żgurata l-adozzjoni tagħhom qabel tmiem l-2020 u l-impenn tal-pakkett kollu disponibbli għall-PTEE taħt il-11-il FEŻ.